

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR
VAZIRLIGI**

**MUHAMMAD-AL XORAZMIY NOMIDAGI TOSHKENT AXBOROT
TEXNOLOGIYALARI UNIVERSITETI**

**AKT SOHASIDA KASB TA'LIMI FAKULTETI
“GUMANITAR FANLAR” KAFEDRASI**

V.B.Zayniddinova

“DINSHUNOSLIK” FANIDAN

seminar mashg'loflari uchun uslubiy ko'rsatma

(Muhammad-al Xorazmiy nomidagi TATU kredit tizimi talabalari uchun)

Toshkent 2023

**“Dinshunoslik” fanidan seminar mashg’otlari uchun uslubiy ko‘rsatma
(Muhammad al-Xorazmiy nomidagi TATU kredit tizimi talabalari uchun).–
Toshkent: TATU. 2023- 55 b.**

Tuzuvchi: V.B.Zayniddinova – katta o‘qituvchi

Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universitetining kredit tizimida tahsil olayotgan talabalari “Dinshunoslik” fanini o‘qitish orqali dinning mohiyati, falsafiy taqinlari, unga berilgan turli ta’riflar bilan bir qatorda hozirgi davrda dunyoda va mintaqamizda yuzaga kelayotgan diniy tahdidlar, ularning sabab va oqidatlari haqida atroflicha ma’lumotga ega bo‘lmoqliklari hamda ularga qarshi mafkuraviy immunitenlarini shakllantirish lozimligini o‘rgatadi. Shuning uchun ham ushbu ko‘rsatmada dinniing kelib chiqish tarixi, sabablari, O‘zbekiston Respublikasida davlatning din va diniy tashkilotlar bilan munosabati, qadimgi Markaziy Osiyo xalqlari dinlari va e’tiqodlari, islom dini ta’limoti, islom dinidagi mazhablar va oqimlar, missionerlik va prozelitizm, yangi diniy harakatlar va sektalar, diniy ekstremizm va terrorizmning namoyon bo‘lishi, unga qarshi kurash mexanizmi hamda kibermakonda din omili haqidagi bilimlar bayon etilgan. Mavzular yuzasidan ma’ruza matnlari, nazorat va test savollari hamda adabiyotlar ro‘yhati berilgan.

“Dinshunoslik” fani gumanitar fanlar qatoridagi insoniyatning madaniy- ma’rifiy, fikriy tarixini o‘z ichiga olgan ilmlar qatoriga kiradi. Mamlakatimizdagi ko‘pkonfessiyalilik sharoitida turli millat, elat va din vakillari orasidagi totuvlikni ta’minlash, jahonda tinchlik va barqarorlikni mustahkamlash ishiga munosib hissa qo‘shish har bir fuqaroning, ayniqsa, oliy ma’lumotli ziyolining muqaddas burchidir.

Mas’ul muxarrir:

f.f.d., PhD dotsent X.B.Babadjanov

Taqrizchilar:

t.f.n., dotsent F.S.Ziyaev

f.f.d (PhD), dotsent v.b. A.N. Sanaqulov

Ushbu uslubiy ko‘rsatma Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti o‘quv-uslubiy kengashining (2023 yil “10” mart № 26 (7) - son bayonnomasi) qarori bilan nashrga tavsiya etilgan.

Muhammad al-Xorazmiy nomidagi
Toshkent axborot texnologiyalari universiteti. 2023 y.

KIRISH

“Dinshunoslik” fani gumanitar va ijtimoiy-iqtisodiy fanlar blokiga kiritilgan bo‘lib, 1-kursda o‘qitiladi. “Dinshunoslik” fani gumanitar fanlar turkumiga kiradi va barcha dinshunoslik bo‘lmagan ta‘lim yo‘nalishlarida ham o‘qitiladi. Mazkur fan dinshunoslikka oid fanlarning asosiy mazmun-mohiyatini o‘zida mujassam etadi va o‘z yo‘nalishdagi boshqa fanlar uchun zamin bo‘lib xizmat qiladi.

Fanni o‘qitishdan maqsad – talabalarga milliy va diniy qadriyatlarining tarixan mushtarakligi, ularning umuminsoniy qadriyatlar bilan uyg‘unligini tushuntirish, ularda diniy bag‘rikenglik madaniyatini, dinga nisbatan to‘g‘ri yondashuvini shakllantirish va jamiyat uchun yuksak ma‘naviyatli kadrlarni tarbiyalashdan iborat.

Fanning vazifasi – talabalarga hozirgi davrdagi dinlarning ma‘lum xalq hayotida tutgan o‘rni haqida umumiy nazariy tushunchalar berish, ularning davlat va din munosabatlari, dinlararo bag‘rikenglik g‘oyasi va madaniyati to‘g‘risidagi tasavvurlarini boyitish; din va diniy qadriyatlarining talqin etilishi va bugungi kundagi ahamiyatini o‘rgatish; globallashuv jaryonida diniy sohada kechayotgan tendentsiyalarni yoritish, yoshlarda turli zararli diniy sekta va oqimlarning buzg‘unchi g‘oyalari qarshi immunitetni shakllantirish.

Fan bo‘yicha talabaning bilim, ko‘nikma va malakalariga quyidagi talablar qo‘yiladi. **Talaba:**

- davlat va din munosabati, Markaziy Osiyoda tarqalgan dinlar tarixi, ta‘limoti, muqaddas manbalari, yo‘nalishlari, jahonda mavjud bo‘lgan dinlarning mushtarak xususiyatlari, dinlardagi oqimlar va mazhablar, dunyoning konfessional xaritasi, din va qonun o‘zaro munosabatlari haqida *tasavvurga ega bo‘lishi*;

- missionerlik, prozeletizm va diniy ekstremizmning jamiyat hayotiga tahdid solishi hamda salbiy ta‘siri va oqibatlari; dinlararo bag‘rikenglik tamoyillariga amal qilish, dinning mohiyati ezgulikdan iborat ekanini anglash, dinning ijtimoiy taraqqiyot bilan bevosita bog‘liqligini tushunib yetish va diniy qadriyatlarining

inson ma'naviy hayotida tutgan o'mini his etishni *bilishi va ulardan foydalana olishi*,

- dunyoviy va diniy ilmlarning jamiyat taraqqiyotiga ta'sirini anglash, ularga nisbatan o'zining mustaqil fikrini bildirish; din niqobi ostidagi turli buzg'unchi g'oyalarga qarshi immunitetini shakllantirib borish, ularning yovuz niyatlariga o'zining erkin va xolis munosabatini bildirish *ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak*.

"Dinshunoslik" fanidan seminar mashg'otlari uchun tayyorlangan uslubiy ko'rsatma aynan shu masalalarni qamrab olgan.

1-mavzu. DINSHUNOSLIK FANIGA KIRISH

Reja:

1. Dinshunoslik fanining maqsad va vazifalari hamda boshqa sohalar bilan bog'liqligi.
2. Din va dinshunoslik atamalarining ta'rifi.
3. Dinshunoslik fanining yuzaga kelishi va tarixiy taraqqiyoti.
4. Dinning jamiyatdagi funktsiyalari.
5. Dinlarni tasniflash.

Tayanch tushunchalar: *Din, e'tiqod, yo'l, mazhab, religia, «religio», «relegere», transsendent, immanent, kult, dinshunoslik, «al-Firaq», «ar-Radd», «ad-Diyonot», «al-Milal», din fenomenologiasi, din sotsiologiasi, din psixologiasi va din falsafasi.*

Mavzu o'quv maqsadi: Talabalarda dinning mohiyati, dinshunoslik fanining yuzaga kelishi tarixi, dinshunoslik fani sohalarini, dinning jamiyatdagi funktsiyalari, dinlarning tasnifi haqida tushuncha va tasavvurlarni shakllantirish.

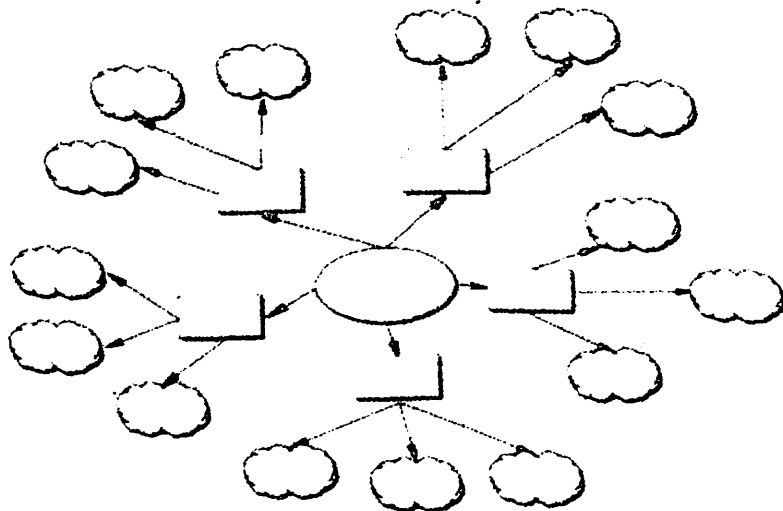
Mavzu bo'yicha savollar

1. Dinshunoslik fanini o'qitishdan maqsad nima?
2. Dinshunoslik fanining rivojlanish bosqichlari haqida nimalarni bilasiz?
3. Dinshunoslik alohida fan sifatida qachon shakllangan?
4. Yevropalik ilk dinshunoslardan kimlarni bilasiz?
5. Dinshunoslikning qanday sohalar mavjud?
6. Dinga qanday ta'riflar berilgan?
7. Dinni o'rganishda qanday yondoshuv turlarini bilasiz?
8. Din jamiyatda qanday vazifalarni bajaradi?
9. Dinning regulyatorlik vazifasi deganda nimani tushunasiz?
10. Dinning kompensatorlik vazifasi nimalardan iborat?
11. Dinning integratorlik vazifasiga nimalar kiradi?

Mustaqil ish topshiriqlari

1. Dinshunoslik fanining yuzaga kelishi haqida so'zlab bering.
2. Dinshunoslik fanining maqsad va vazifalari haqida so'zlab bering.
3. Turli olimlar tomonidan dinga berilgan ta'riflar haqida ko'rgazmali slayd tayyorlang (MS Power Point).

O'tilgan material asosida "Din" kalit so'zi bilan klasterini to'kiring.

Mavzu bo'yicha test topshiriqlari:

1. Din so'zining ma'nosi...

- a) iymon, ishonch
- b) but
- s) butga sig'inish
- d) o'qishni bilish, o'qish

2. Dinshunoslik fanining predmeti nimalardan iborat?

- a) din murakkab ijtimoiy va manaviy hodisa ekanligidan
- b) falsafa
- s) diniy me'yorlar

d) axloq me'yorlari

3. Qaysi dinlar jahon dinlari deb ataladi?

a) buddizm, xristian, islom

b) zardushtiylik, sintoiylik, daolik

s) islom, krishnachilik, bahoiylik

d) yahudiylik, xristianlik, islom

4. Moneteizm – bu...

a) yakkaxudolik

b) ko'pxudolik

s) sekta

d) cherkov tashkiloti

5. Politeizm – bu...

a) ko'pxudolik

b) yakkaxudolik

s) sekta

d) cherkov tashkiloti

6. Uzoq yillar mobaynida ajdodlardan-avlodlarga o'tib kelgan ijtimoiy-madaniy meros - ...

a) an'ana

b) marosim

s) bayram

d) tantana

7. O'zbekistonda nechta diniy konfessiya ro'yxatdan o'tgan?

a) 16

b) 15

s) 17

d) 20

8. Dinlarning dastlabki shakllari qachon paydo bo'lgan?

a) 40 ming yil - 12 ming yil

b) 400 ming yil – 40 ming yil

s) 100 ming yil – 40 ming yil

d) 12 ming yil – 5 ming yil

9. “Relegere” so‘zining ma‘nosi...

a) yangidan to‘plamoq, yangidan tanlashga kirishmoq

b) e‘tiqod qilmoq

s) mahkam bog‘lamoq

d) ta‘limot

10. ...funktsiyasi hozirda ba‘zi madaniy fenomenlarni rag‘batlantirib, ba‘zilarini inkor etgan holda diniy madaniy qadriyatlarni saqlash va ko‘paytirish, ilmiy-ma‘naiy merosni nasldan naslga qoldirish vazifalarini bajaradi

a) madaniyatni targ‘ib qilish

b) regulyatorlik

s) kompensatorlik

d) kommunikativlik

Adabiyotlar:

1. Dunyo dinlari tarixi. O‘quv qo‘llanma. –T., Toshkent islom universiteti nashriyot-matbaa birlashmasi, 2011.

2. Dinshunoslik asoslari. O‘quv qo‘llanma. –T., Toshkent islom universiteti nashriyot-matbaa birlashmasi, 2013.

3. Мен А. История религии. – М.: 1994.

4. Петер Ангерс. Религии современности. История и вера. –М.: Прогресс–Традиция, 2001.

5. Радугин А.А. Введение в религиоведение: теория, история и современные религии. – М.: 1996.

6. Яблоков И.Н. Основы религиоведения. – М. 1998.

2-mavzu. O'ZBEKISTONDA DAVLATNING DIN VA DINIY TASHKILOTLAR BILAN MUNOSABATI

Reja:

1. Davlat va din o'rtasidagi munosabatlarni tartibga solishning tiplari.
2. O'zbekistonda vijdon erkinligini ta'minlanishi.
3. O'zbekistonda davlat va diniy tashkilotlar o'rtasidagi munosabatlar.

Tayanch tushunchalar: *diniy tashkilotlar, diniy tashkilotlarning markaziy oshqaruv organlari, konfessiya, masjid, vijdon erkinligi, e'tiqod erkinligi, dahriy ateist, dinning davlatdan ajratilish, sekulyarizm.*

Mavzu o'quv maqsadi: Talabalarda davlat va din munosabatlarining ahonda tarqalgan shakllari, O'zbekiston Respublikasida davlat va din munosabatlarining o'ziga xos jihatlari, vijdon erkinligining mazmun-mohiyati, O'zbekiston Respublikasida diniy tashkilotlar faoliyatining qonunchilik asoslari qida bilimlarini oshirish.

Mavzu bo'yicha savollar

1. Vijdon erkinligi nima va uning e'tiqod erkinligidan qanday farqlari navjud?
2. Diniy tashkilot nima va uning boshqa jamaot tashkilotlaridan qanday farqlari bor?
3. Davlat va din o'rtasidagi munosabatlarni tartibga solishning qanday metodlarini bilasiz?

Mustaqil ish topshiriqlari

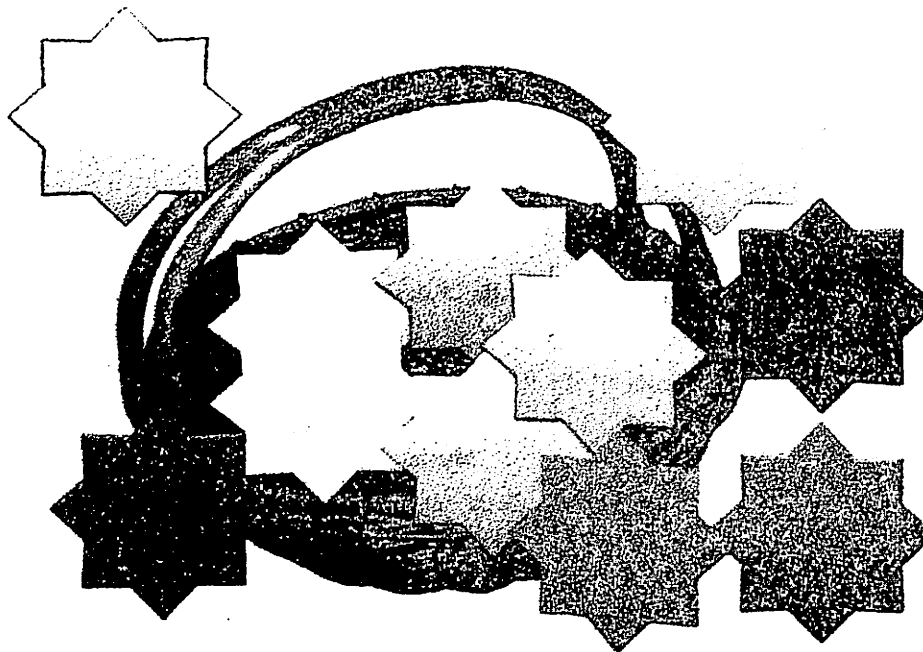
1. O'zbekistonda davlat organlari bilan diniy tashkilotlarning o'zaro munosabatlari.
2. O'zbekistonda din davlatdan ajratilishining o'ziga xos jihatlari.
3. Diniy ibodat va marosimlarni ado etishning qonunchilik asoslari.
4. O'zbekiston Respublikasi «Vijdon erkinligi va diniy tashkilotlar to'g'risida»gi (yangi tahrirdagi) Qonunining o'ziga xos jihatlari.
5. O'zbekistonda «Vijdon erkinligi va diniy tashkilotlar to'g'risida»gi yangi tahrirdagi Qonunning qabul qilish zarurati.

6. O'zbekiston Respublikasi «Vijdon erkinligi va diniy tashkilotlar to'g'risida»gi (yangi tahrirdagi) Qonunida davlat va din munosabatlarining tartibga solinishi.

7. Vijdon erkinligini himoya qiluvchi universal xalqaro normalar va ularning o'ziga xos jihatlari.

8. Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Din ishlari bo'yicha qo'mitaning maqsad va vazifalari.

Mavzu bo'yicha materialdan foydalanib, "Bilimlar savatini" mavzu bo'yicha tayanch so'zlar bilan to'ldiring

Mavzu bo'yicha test topshiriqlari:

1. Vijdon erkinligi tushunchasi nimani anglatadi?
 - a) fuqarolarning biron bir dinga e'tiqod qilish yoki qilmasliq huquqini
 - b) fuqarolarning bitta dinga ishonishi zarurligi

- s) fuqarolarning o'z millatiga ishonish huquqi
- d) fuqarolarning dinga ishonmaslik va unga qarshi chiqish huquqi
- 2. O'zbekiston Respublikasining "Vijdon erkinligi va diniy tashkilotlar to'g'risida"gi Qonuni (yangi tahriri) qachon qabul qilingan?**
- a) 2021 yil
- b) 1998 yil
- s) 1997 yil
- d) 1991 yil
- 3. O'zbekiston Konstitutsiyasining qaysi moddasida fuqarolarning vijdon erkinligi huquqi kafolatlangan?**
- a) 31-moddasida
- b) 57-moddasida
- c) 34-moddasida
- d) 18-moddasida
- 4. Qachon O'zbekistonda ilk bor "Vijdon erkinligi va diniy tashkilotlar to'g'risida"gi Qonun qabul qilingan?**
- a) 1991 yil 14 iyul
- b) 1998 yil 14 iyun
- c) 1992 yil 8 dekabr
- d) 1998 yil 1 may
- 5. "Vijdon erkinligi va diniy tashkilotlar to'g'risida"gi Qonunning (2021) qaysi moddasida fuqarolarning dinga bo'lgan munosabatidan qat'iy nazar, ularning tengligi haqida gap boradi?**
- a) 3 moddasida
- b) 4 moddasida
- c) 5 moddasida
- d) 6 moddasida
- 6. Diniy mazmundagi materiallarni tarqatish maqsadida qonunga xilof ravishda tayyorlash, saqlash, O'zbekiston Respublikasi hududiga olib kirish yoki tarqatish ta'qiqlanganligi qaysi huquqiy hujjatda o'z**

ifodasini topgan?

a) "O'zbekiston Respublikasi Ma'muriy javobgarlik to'g'risidagi kodeksi" da

b) "Vijdon erkinligi va diniy tashkilotlar to'g'risida"gi Qonun (yangi tahriri)da

c) O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida

d) "O'zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi" da

7. "Bir diniy konfessiyadagi dindorlarni boshqasiga kiritishga qaratilgan xatti-harakatlar (prozelitizm), shuningdek boshqa har qanday missionerlik faoliyati man etiladi. Ushbu qoidaning buzilishiga aybdor bo'lgan shaxslar qonun hujjatlarida belgilangan javobgarlikka tortiladilar". Ushbu qoidalar "Vijdon erkinligi va diniy tashkilotlar to'g'risida"gi Qonun (yangi tahriri)ning nechanchi moddasida belgilangan?

a) 5-modda, 3-band

b) 8-modda, 2-band

c) 2-modda, 3-band

d) 23-modda, 1-band

8. O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning 2017-2021 yillarga mo'ljallangan Harakatlar strategiyasida "Xavfsizlik, diniy bag'rikenglik va millatlararo totuvlikni ta'minlash" masalalari nechanchi yo'nalishida belgilangan?

a) 5

b) 4

c) 3

d) 1

9. Din - jamiyat munosabatlarini, bu munosabatlar ortidan kelib chiquvchi voqea-hodisalarni o'rganuvchi soha qanday ataladi?

a) Din sjtsiologiyasi

b) Din falsafasi

c) Din fenomenologiyasi

d) Din psixologiyasi

10. O‘tmishdagi voqea-hodisalarni o‘rganuvchi, moziy va hozirdagi dinlarning tarixiy shakllanishini o‘rganuvchi soha qanday ataladi?

- a) Din tarixi
- b) Din sotsiologiyasi
- c) Din falsafasi
- d) Din psixologiyasi

Adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. T.: O‘zbekiston, 2019
2. “Vijdon erkinligi va diniy tashkilotlar to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi qonuni (O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining Axborotnomasi, 1998 y., 5-6-son, 99-modda)
3. Hasanboev O‘. O‘zbekistonda davlat va din munosabatlari: diniy tashkilotlar, oqimlar, mafkuraviy kurashning dolzarb yo‘nalishlari. T.: Toshkent islom universiteti. 2014. –552 b.
4. Abduxoliqov S. Vijdon erkinligi: metodologiya muammolari. – T.: Fan, 1997. –302 b.
5. Юнусова А. Религия и закон (сборник международных документов законодательных актов Республики Узбекистан). – Т.:Ташкент ислом университети. 2002. –240 s.
6. Ochildiev. A. Diniy ekstremizm va terrorizimga qarshi kurashning asosiy ma’rifiy asoslari. – T.: TIU nashriyot-matbaa birlashmasi, 2008. –246 b.

3-mavzu. MARKAZIY OSIYO DINLARI

Reja:

1. **Markaziy Osiyo xalqlari qadimgi diniy e'tiqodlari: shomonlik, tangrichilik, zardushtiylik, moniylik.**
2. **Yahudiylik. Buxoro yahudiylari jamoasi tarixi.**
3. **Markaziy Osiyoda buddaviylik tarixi.**
4. **Xristianlik ta'limotining tarqalishi.**
5. **Milliy taraqqiyot va islom.**

Tayanch tushunchalar: *Shomonlik, Tangri, Erlik, Umay, Jumay, Olqish, Axuramazda, Axriman, Zardusht, Avesto, Fravashi, Yasna, Yasht, Videvdar, Visperad, Moniy, yahudiylar, xristianlar, nestorianlar, islom dini.*

Mavzu o'quv maqsadi: Markaziy Osiyo xalqlari qadimgi diniy e'tiqodlari, shomonlik, Tangrichilik, Zardushtiylik va Moniylik dinlarining kelib chiqishi, asoschisi, Markaziy Osiyoda buddaviylik tarixi, xristianlik ta'limotining tarqalishi, milliy taraqqiyotimizda islom dinining o'ri, dinlarning muqaddas manbalari, ularning paydo bo'lishidagi tarixiy jarayonlar haqida talabalarda keng tasavvur hosil qilish.

Mavzu bo'yicha savollar

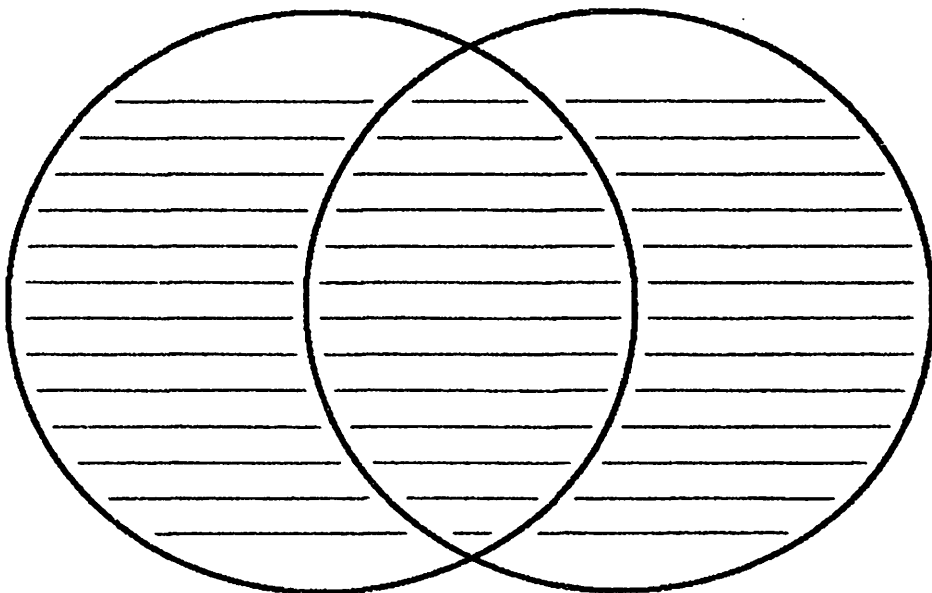
1. Tangrichilik dinining vujudga kelishi haqida nimalarni bilasiz?
2. Tangrichilik qadimiy turkiylar hayotida qanday o'rin tutgan?
3. Zardushtiylik qachon va qayerda vujudga kelgan?
4. Zardushtiylik muqaddas manbasi qaysi va u haqida nimalarni bilasiz?
5. Moniylik dinining asoschisi haqida qanday qarashlar mavjud?
6. Moniylikning muqaddas manbalari haqida gapirib bering.
7. Buxoro yahudiylari O'rta Osiyoning asosan qaysi shaharlarida yashaganlar?
8. Yahudiylarning birinchi alohida mahallasi qachon va qayerda vujudga kelgan?
9. Buddaviylikka oid qaysi asosiy yodgorliklarni bilasiz?

10. Budda yodgorliklari asosan qaysi hududlardan topilgan?
11. Markaziy Osiyoda qanday xristianlik oqimlari mavjud bo'lgan?
12. Mahalliy xristian cherkovlardan qaysilarini bilasiz?
13. Markaziy Osiyo jamiyati hayotida islomning o'ziga xos xususiyatlari nimada?

Mustaqil ish topshiriqlari

1. Zardushtiylikning kelib chiqishi haqidagi nazariyalarni atroflicha o'rganib, shu haqda kursdoshlaringizga ma'lumot bering.
2. Buddaviylikda muqaddas sanalgan unsurlar va ularni e'zozlash amallari haqida referat tayyorlang.
3. Shomonlikning bugungi kundagi qoldiqlari haqida gapirib bering.
4. Mavzu bo'yicha ko'rgazmali slayd tayyorlang (MS Power Point).

Mavzu bo'yicha materialdan foydalanib, Venn diagrammasini to'ldiring

Mavzu bo'yicha test topshiriqlari:

1. Insonlar bilan hayvon va o'simliklar o'rtasida qarindoshchilik aloqalari mavjud degan tasavvur qaysi diniy tasavvurda namoyan bo'ladi?

- a) Totemizm
- b) Animizm
- c) Fetishizm
- d) Magiya

2. Insonning joni o'lgandan keyin korinmas ruh bo'lib yashaydi degan tasavvur qaysi dinning ibtidoiy shaklida uchraydi?

- a) Animizm
- b) Fetishizm
- c) Totemizm
- d) Magiya

3. "Animizm" atamasini fanga kim tomonidan kiritilgan?

- a) E.Toylor
- b) Z.Freyd
- c) Uayt
- d) B.Malinovckiy

4. ... – diniy faoliyatning muhim elementini aks ettiruvchi, lotin tilidan tarjima qilinganda marosim degan ma'noni anglatuvchi tushuncha.

- a) Kult
- b) E'tiqod
- c) Magiya
- d) Din

5. Eronning qadimgi dini?

- a) Zardushtiylik
- b) Sinkxizm

- c) Jaynizm
d) Yahudiylik
6. Zardushtiylikdagi baxt-omad va boyluk tangrisi – ...?
- a) Xumo
b) Axura Mazda
c) Mitra
d) Moniy
7. Zardushtiylikning muqaddas manbasi ...
- a) Avesto
b) Veda
c) Zabur
d) Tavrot
8. “Budda”so‘zining sanskrit tilidagi ma’nosi ...
- a) Nurlangan
b) O‘qimishli
c) G‘olib
d) Xudo
9. Buddizmning muqaddas manbasi qanday nomlanadi?
- a) Tripitaka
b) Avesto
c) Ramayana
d) Veda
10. Nirvana – bu ...
- a) Maqsadga erishishning oliy cho‘qqisi
b) Xristianlik marosimi
c) Diniy oqim
d) Qurbonlik
11. Xristianlik qachon vujudga kelgan?

MUHAMMAD AL-XORAZMIY NOMIDA
TOSHKENT AXBOROT
TEXNOLOGIYALARI UNIVERSITETI

AXBOROT-RESURS MARKAZI

- a) Mil. 1 asrda Falastinda
 - b) Mil. avv. 1-asrda Suriyada
 - c) Mil. 4 asrda Vizantiyada
 - d) Mil. avv. 4-asrda Suriyada
- 12. Iso Masih tug'ilgan joy...?**
- a) Nazaret
 - b) Bobil
 - c) Misr
 - d) Vizantiya
- 13. Eng qadimgi jahon dini...?**
- a) Buddizm
 - b) Xristianlik
 - c) Islom
 - d) Yahudiylik
- 14. "Zardusht" so'zining ma'nosi...?**
- a) Sariq tuya yetaklagan odam
 - b) Muqaddas olov yoqqan odam
 - c) Buyuk donishmand
 - d) SehrGAR-odam
- 15. Yahve xudosi qayerda Muso bilan uchrashganda o'nta lavhani topshirgan?**
- a) Tur tog'ida
 - b) Hiro tog'ida
 - c) Himolay
 - d) Tyan-shan

Adabiyotlar:

1. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – T.: Ma'naviyat, 2008.

2. Abu Rayhon Beruniy. Qadimgi xalqlardan qolgan yodgorliklar // Tanlangan asarlar. - T., 1968.
3. Бартольд В.В. О христианстве в Туркестане в домонгольский период (по поводу семиреченских надписей) // Соч., т.2. ч.2. - М, 1964.
4. Евреи в Средней Азии. Прошлое и настоящее. - Санкт-Петербург, 1995.
5. Ishoqov M. Xalq dahosining qadimgi ildizlari va ilk kurtaklari. (Zardushtiylik, Zardusht va Avesto haqida) "Til va adabiyot ta'limi" jurnali, 1992. № 2.
6. Markaziy Osiyo dinlari tarixi / Mas'ul muharrir - Sh.Yovqochev. - T.: Toshkent Davlat sharqshunoslik instituti, 2006.
7. Бойс М. Зороастрийтсы. Верования и обычаи / Пер. с англ. И.М. Стеблин-Каменского. Послесл. Э.А. Грантовского. 2-е издание, исправленное. - Санкт-Петербург, 1994.
8. Снесарев Г.П. Реликты домусульманских верований и обрядов узбеков Хорезма. - М.: 1969. - 241 с.
9. Сухарева О.А. Пережитки демонологии и шаманства у равнинных таджиков //Домусульманские верования и обряды в Средней Азии. - М.: Наука, 1975. - 340 с.
10. Yurtimiz allomalari. - T.: Nihol, 2014.
11. Movarounnahr allomalarining hadis ilmi rivojiga qo'shgan hissalar. / Mualliflar jamoasi. - T.: Movarounnahr, 2011. - 280 b.
12. Ashirov A. O'zbek xalqining qadimiy e'tiqod va marosimlari. - T.: Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi. - 270 b.
13. Karomatov H. O'zbekistonda moziy e'tiqodlar tarixi. Monografiya. - T.: JDU, 2008. - 664 b.

4-mavzu. ISLOM TA'LIMOTI ASOSLARI

Reja:

1. **Kalom ilmi.**
2. **Moturidiylik va ash'ariylik.**
3. **Islomda imon masalasi.**
4. **Moturidiylik kalom maktabi vakillari.**

Tayanch tushunchalar: *Aqida, kalom, moturidiylik, ash'ariylik, imon, Alloh, farishta, payg'ambar, taqdir, qiyomat, jannat, do'zax.*

Mavzu o'quv maqsadi: Talabalarda islom kalom (aqida) ilmi, mavzusi, mohiyati, imon va uning shartlari, ba'zi tushunchalar, kalom ilmi maktabi vakillari haqida ma'lumot berish.

Mavzu bo'yicha savollar

1. Kalom, aqida, tawhid ilmlari nimani o'rganadi?
2. Moturidiylik va ash'ariylik yo'nalishlari qanday paydo bo'lgan?
3. Imon qanday ma'noni bildiradi?
4. Islom ta'limotida necha narsaga imon keltirish shart hisoblanadi?

Mustaqil ish topshiriqlari

1. Imom Moturidiy va uning qarashlari.
2. Kalom ilmi adabiyoti.
3. Qur'onda oxirat haqidagi oyatlar tahlili.
4. Hadislarda ilm olishga bo'lgan targ'ibot.

**Ma'ruza materialidan foydalanib "FSMU
TEKNOLOGIYASI" jadvalni to'ldiring**

(F) – fikringizni bayon eting;

(S) – fikringiz bayoniga biron sabab ko'rsating;

(M) – ko'rsatilgan sababni tushuntiruvchi (isbotlovchi) misol keltiring;

(U) – fikringizni umumlashtiring.

(F)	(S)
(M)	(U)

Mavzu bo'yicha test topshiriqlari:

- 1. Payg'ambar – bu?**
 - a) Allohning elchisi
 - b) Konfutsiylik asoschisi
 - c) Turli marosimlar xizmatchisi
 - d) Otashparast

- 2. Islom dini qachon vujudga kelgan?**
 - a) VII sarda Arabistonda

- b) V asrda
 - c) VI asrda Misrda
 - d) IY asrda Suriyada
- 3. Arab tilida "shariat" so'zining ma'nosi...?**
- a) To'g'ri yo'l
 - b) Noto'g'ri yo'l
 - c) Ta'qiq
 - d) Gunchsiz yo'l
- 4. Qur'onda suralarning soni?**
- a) 114
 - b) 6236
 - c) 286
 - d) 3
- 5. Muhammad (s.a.v.)ning birinchi ayollarining ismi?**
- a) Xadicha
 - b) Maya
 - c) Odina
 - d) Omina
- 6. Islom dini qayerda vujudga kelgan?**
- a) Arabiston yarim orolida
 - b) Misrda
 - c) Turkiyada
 - d) Kichik Osiyoda
- 7. Qur'onning birinchi surasi qanday ataladi?**
- a) Al-Fotiha
 - b) Baqara
 - c) Yusuf
 - d) Niso
- 8. Islom dinidagi Xaj amali – bu...?**

- a) “Qurbon Hayit” bayramida amalga oshiriladigan farz amali
- b) Umra amali
- c) Ziyorat
- d) Zakot

9. “Oyat” so‘zining ma’nosi ...

- a) She‘r
- b) Bo‘lim
- c) Kitob
- d) Afsona

10. Muhammad (s.a.v.) qayerda tavallud topganlar?

- a) Makkada
- b) Madinada
- c) Mashxadda
- d) Hijozda

Adabiyotlar:

1. Tulepov A. Islom va aqidaparast oqimlar. To‘ldirilgan nashr. Mas‘ul muharrir Shayx Abdulaziz Mansur. – Toshkent: Sharq, 2014. – 536 b.

2. Oqilov S. Kalom ilmi. – Toshkent: TIU nashriyot-matbaa birlashmasi, 2011. – 160 b.

3. Muhammad Anvar Badaxshoniy. Aqidatut-tahoviya sharhining tabkiysi. – Toshkent: 2015. – 448 b.

4. Ochildiev O., Rahimjonov D., Muhamedov N. va boshq. Dinshunoslik asoslari (o‘quv qo‘llanma). – Toshkent: TIU nashriyot-matbaa birlashmasi, 2013. – 320 b.

5. Mo‘minov A., Yo‘ldoshxo‘jaev H., Rahimjonov D., va boshq. Dinshunoslik. – Toshkent: Mehnat, 2004. – 296 b.

5-mavzu. Islomdagi mazhablar va yoʻnalishlar

Reja

- 1. Islomda yoʻnalishlarning vujudga kelishi.**
- 2. Fiqhiy mazhablarning paydo boʻlishi.**
- 3. Imom Abu Hanifa va hanafiylik mazhabi.**
- 4. Mazhabsizlik va uning oqibatlari.**

Tayanch tushunchalar: *mazhab, oqim, firqa, hanafiylik, shofeiylk, molikiylik, hanbaliylik, fiqh, fatvo, mujtahid, sunniylik*

Mavzu oʻquv maqsadi: Islomda oqim va yoʻnalishlarning paydo boʻlishi, fiqhiy mazhablar: hanafiylik, molikiylik, shofeiylk va hanbaliylikning vujudga kelishi, islom ummatining birligiga raxna soluvchi qarashlardan mazhabsizlik haqida maʼlumot berish.

Mavzu boʻyicha savollar

- 1. Islomda ilk boʻlinish qaysi yili boʻlib oʻtgan?**
- 2. Fiqhiy mazhablarning paydo boʻlishiga qanday omillar boʻldi?**
- 3. Imom Abu Hanifa kim va u qanday mazhabga asos soldi?**
- 4. Mazhabsizlik daʼvo qilayotgan buzuq qarashlarning qanday salbiy oqibatlari bor?**

Mustaqil ish topshiriqlari

- 1. Islom tarixida ixtiloflar va ularning hal etilishi.**
- 2. Fiqhiy mazhablar tarixi.**
- 3. Hanafiy mazhabi manbalari.**
- 4. Salafiylik va uning tarixi.**

**Jadvalni ishlatib, vazifani bajaring «Islomdagi mazhablar va
yoʻnalishlar»
“BBB texnologiyasi”**

Bilaman	Bilishni hoxlayman	Bilib oldim

Mavzu bo'yicha test topshiriqlari:

1. Xalifa Alining sobiq tarafdorlaridan tashkil topgan, uni Siffin jangidan keyin tashlab ketgan guruh?
 - a) Xorjiylar
 - b) Shialar
 - c) “Ahli sunna val jamoa”
 - d) Mu'taziliylar

2. Aqida masalasi bo'yicha ahli sunna val jamoa yoʻnalishidan ajralib chiqqan oqimning nomini aniqlang?

- a) Jabariylar
- b) Mu'taziliylar
- c) Qadariylar
- d) Mushabbihalar

3. Sunniylar Allohni hech narsaga o'xshatmaydi va bunday o'xshatish xato hisoblaydigan e'qimning nomi...?

- a) Mushabbihalar
- b) Xorijiyalar
- c) Jabariylar
- d) Mu'taziliylar

4. Qaysi davrga kelib musulmonlar orasida shariatning turli masalalarni mustaqil yechib bera oladigan olimlar paydo bo'la boshladi?

- a) Hijriy ikkinchi (milodiy 8) asr
- b) Hijriy uchinchi-to'rtinchi (milodiy 9-10) asrlar
- c) 13-14-asrlar
- d) 15- asr

5. Hanbaliy mazhabida nima asosiy o'rin egallaydi?

- a) Qur'on
- b) Sunnat
- c) Ijmo va sahobalarning so'zlari
- d) barcha javoblar to'g'ri

6. Shofeiyy mazhabi yirik vakili buyuk olim Muhammad ibn Ali ibn Ismoil Qaffol Shoshiy qabri qayerda joylashgan?

- a) Hastimom (Hazrati Imom) madrasasi yonida
- b) Registonda
- c) Buxoroda

d) Termizda

7. Sifflin jangi nechanchi yilda bo'lib o'tgan?

a) 657 yilda

b) 632 yilda

c) 622 yilda

d) 610 yilda

8. Xorijiyalar va shialar guruhlarining faoliyatida nima ko'zga tashlanadi?

a) Islomdagi ilk bid'at

b) Firqachilik

c) Adashish

d) Barcha javoblar to'g'ri

9. Islomda firqalarga bo'linish asosan qanday nuqtai nazardan kelib chiqqan deb qaraladi?

a) diniy-siyosiy

b) ijtimoiy-iqtisodiy

c) ma'naviy-ma'rifiy

d) diniy-tarbiyaviy

10. "Ular o'zlarini haqiqiy musulmon hisoblagan va siyosiy hamda g'oyaviy raqiblarga nisbatan murosasiz bo'lgan". Ushbu ta'rif qaysi diniy guruh vakillariga nisbatan berilgan?

a) Xorijiyalar

b) Mu'taziliylar

c) Sunniylar

d) Jabariylar

Adabiyotlar:

1. Tulepov A. Islom va aqidaparast oqimlar. To'ldirilgan nashr. Mas'ul muharrir Shayx Abdulaziz Mansur. – Toshkent: Sharq, 2014. – 536 b.

2. Oqilov S. Kalom ilmi. – Toshkent: TIU nashriyot-matbaa birlashmasi, 2011. – 160 b.
3. Muhammad Anvar Badaxshoniy. Aqidatut-tahoviya sharhining talxiysi. – Toshkent: 2015. – 448 b.
4. Ochildiev O., Rahimjonov D., Muhamedov N. va boshq. Dinshunoslik asoslari (o'quv qo'llanma). – Toshkent: TIU nashriyot-matbaa birlashmasi, 2013. – 320 b.
5. Mo'minov A., Yo'ldoshxo'jaev H., Rahimjonov D. va boshq. Dinshunoslik. – Toshkent: Mehnat, 2004. – 296 b.

6-mavzu. Missionerlik va prozelitizm: tarix va bugun, targ'ibot usullari

Reja:

1. Missionerlik va prozelitizmning mazmun-mohiyati.
2. Missionerlik faoliyatida ijtimoiy tabaqalar bilan ishlash strategiyasi.
3. Diniy sektalar va ular faoliyatining oqibatlari.
4. Missionerlikka qarshi kurashning huquqiy-amaliy asoslari.

Tayanch tushunchalar: *Missionerlik, prozelitizm, sekta, diniy sektalar, diniy tashkilotlar, iyegovo shohidlari, yettinchi kam adventistlari, missiya, Bibliya jamiyati.*

Mavzu o'quv maqsadi: missionerlik va prozelitizmning asl maqsadlarini tushuntirish, missionerlik tashkilotlarining vazifalarini ko'rsatish, ularning salbiy oqibatlarini bayon qilish.

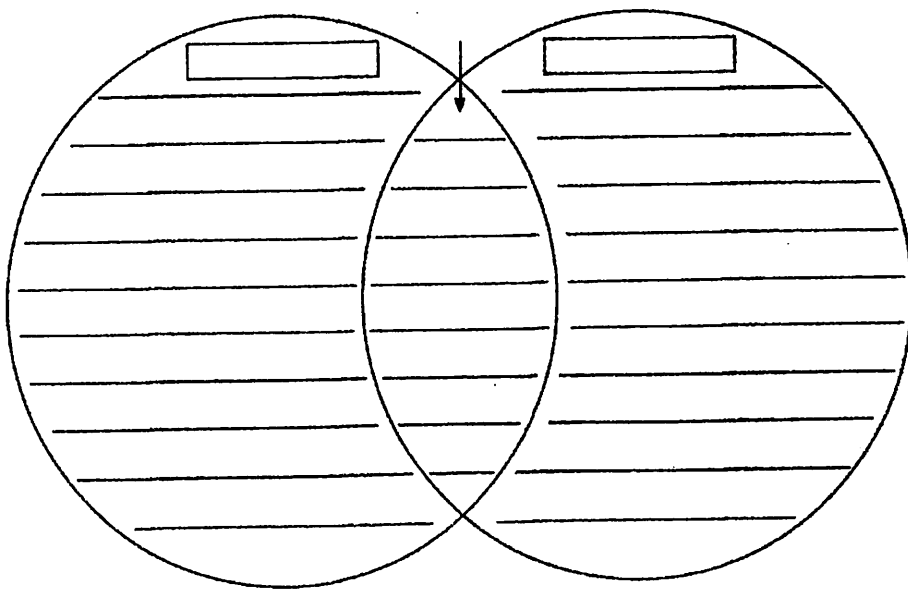
Mavzu bo'yicha savollar

1. Missionerlik va prozelitizm so'zlarining mazmun-mohiyati nimada?
2. Missionerlik tashkilotlari asosan qanday maqsadlarni ko'zlaydi?
3. Zamonaviy sektalar tomonidan missionerlik faoliyatini olib borishda qanday usullardan foydalanilmoqda?

Mustaqil ish topshiriqlari

1. Missionerlik va prozelitizm ma'naviy tahdid sifatida.
2. Missionerlikning vujudga kelish va rivojlanish tarixi.
3. Missionerlikka qarshi kurashda davlat va jamoat tashkilotlari, xususan mahallaning o'ri.

Venn diagrammasidan foydalanib, vazifani bajaring “Missionerlik va prozelitizm: tarix va bugun, targ‘ibot usullari”

Mavzu bo'yicha test topshiriqlari

1. Diniy sektalar o'z maqsadlariga erishish uchun amal qiladigan qoidalar?

- a) insonning ma'naviy va jismoniy kamolotga erishishga bo'lgan intilishidan foydalanish
- b) aholining diniy bilimlari pastligidan foydalanish va oxiratning yaqinligi bilan qo'rqitish
- c) yoshlar va moddiy ehtiyojmand kimsalarni o'z ta'sirlariga olish, yashirin faoliyat olib borish va sekta ichida bo'layotgan voqealarning ko'pchilikka ma'lum bo'lib qolmasligini qattiq nazorat qilish
- d) Barcha javoblar to'g'ri

2. O'tgan asrning 70-yillarida AQShning San-Fransisko shahrida kim tomonidan bir necha ming kishilik mahalliy protestantlarni o'z ichiga olgan "Xalq ibodatxonasi" nomli jamoa tuzilgan shaxsning ismi?

- a) Devid Koresh
- b) Jim Jons
- c) Lyu Xunchji
- d) Yuriy Krivonogov

3. AQShning Texas shtatidagi Ueyko shahrida Devid Koresh tomonidan adventislik zamirida shakllantirilgan sektaning nomi ...?

- a) "Dovud avlodi"
- b) "Falungun"
- c) "Osmon darvozasi"
- d) "Munchilar"

4. "Bir diniy konfessiyadagi dindorlarni boshqasiga kiritishga qaratilgan xatti-harakatlar (prozelitizm), shuningdek boshqa har qanday missionerlik faoliyati man etiladi. Ushbu qoidaning buzilishiga aybdor bo'lgan shaxslar

qonun hujjatlarida belgilangan javobgarlikka tortiladilar”. Ushbu qoidalar “Vijdon erkinligi va diniy tashkilotlar to‘g‘risida”gi Qonun (yangi ahri)ning nechanchi moddasida belgilangan?

- a) 2-modda, 3-band
- b) 5-modda, 3-band
- c) 8-modda, 2-band
- d) 23-modda, 1-band

5. Diniy mazmundagi materiallarni tarqatish maqsadida qonunga xilof ravishda tayyorlash, saqlash, O‘zbekiston Respublikasi hududiga olib kirish yoki tarqatish ta’qiqlanganligi qaysi huquqiy hujjatda o‘z ifodasini topgan?

- a) O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida
- b) “O‘zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi”
- c) “O‘zbekiston Respublikasining Ma’muriy javobgarlik to‘g‘risidagi kodeksi” da
- d) “Vijdon erkinligi va diniy tashkilotlar to‘g‘risida”gi Qonun (yangi tahrin)da

6. Prozelitizm atamasi qachon va qaysi tilda paydo bo‘lgan?

- a) XV asrda ingliz tilida
- b) XVII asrda fransuz tilida
- c) XIV asrda rus tilida
- d) IX asrda ispan tilida

7. Qaysi konfessiyalar Iyegov shohidlarini tan olmaydilar?

- a) Katolik va konfessiyalari
- b) pravoslav
- c) ortodoksal protestant
- d) Barcha javoblar to‘g‘ri

8. “Ruh abadiy emas, odam o‘lishi bilan ruh ham o‘ladi” degan ta’limot qaysi diniy sektaga xos?

- a) "Beloye bratstvo"
- b) "Iyegov shohidlari"
- c) "Yettinchi kun adventistlari"
- d) "Golos boji"

9. Quyidagi qaysi markazlar missionerlar tayyorlashda yetakchilik qiladi?

- a) "Missiyalar va butunjahon xristianlik maktabi" (Birmingham) va Grigorian va Urbanian universitetlari (Vatikan)
- b) "Genri Martin markazi" (Kembrij, Buyuk Britaniya)
- c) "Xorijiy missiyalarni o'rganish markazi" (Nyu-Xeyven, AQSh)
- d) Barcha javoblar to'g'ri

10. Hozirgi kunda "Iyegov shohidlari" nechta mamlakatda faoliyat olib boradi?

- a) 100 dan ortiq
- b) 230 dan ortiq
- c) 250 ta
- d) 150 ta

Adabiyotlar:

1. Missionerlik: kecha va bugun. - Toshkent: "Toshkent islom universiteti" nashriyot-matbaa birlashmasi, 2008. - 64 b.
2. Shermuhammedov K., Karimov J., Najmiddinov J. Diniy ekstremizm va terrorizmga qarshi kurashning ma'naviy-ma'rifiy asoslari. - Toshkent: "Movarounnahr" nashriyoti, 2016. - 224 b.
3. Missionerlik: mohiyat, maqsadlar, oqibatlar va oldini olish yo'llari. - Toshkent: "Toshkent islom universiteti" nashriyot-matbaa birlashmasi, 2017. - 200 b. (A.Achildiyeu bilan hammualliflikda).

7-mavzu. Diniy ekstremizm va terrorizm: mafkura va amaliyot, qarshi kurash strategiyasi

- 1. Ekstremizm, aqidaparastlik va mutaassiblikning mazmun-mohiyati.**
- 2. Terrorizm tushunchasi va uning asosiy belgilari.**
- 3. Islom niqobidagi ekstremizmning g'oyaviy ildizlari.**
- 4. Diniy ekstremizm va terrorizmga qarshi kurashning ma'naviy-ma'rifiy asoslari.**

Tayanch tushunchalar: *ekstremizm, diniy ekstremizm, fundamentalizm, mutaassiblik, aqidaparastlik, terror, terrorizm, xalqaro terrorizm, firqalar, xorijiyalar, soxta salafiyalar.*

Mavzu o'quv maqsadi: ekstremizm, aqidaparsatlik, mutaassiblikning mohiyatini tushuntirish, terror va unga olib boradigan yo'llarni ko'rsatish, din niqobida faoliyat yuritadigan ekstremistik guruhlar hamda diniy ekstremizm va terrorizmga qarshi kurashning ma'naviy-ma'rifiy asoslari borasida ma'lumotlar berish.

Nazorat savollari:

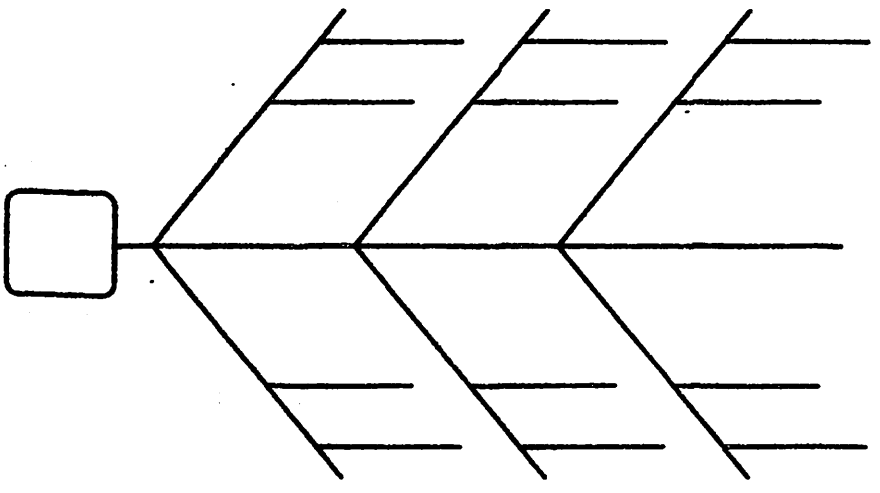
- 1. Ekstremizm, aqidaparastlik va mutaassiblik tushunchalarining mazmuni nima?**
- 2. Terrorizm tushunchasi va uning asosiy belgilari haqida nimalarni bilasiz?**
- 3. Terrorizmning mohiyati va uning xalqaro miqyosda kasb etishining sabablari nimada?**
- 4. Diniy mutaassiblikning ilk paydo bo'lishi qaysi davrga borib taqaladi?**
- 5. Ekstremizm, aqidaparsatlik, mutaassiblikning mohiyati haqida nimalarni bilasiz?**

Mustaqil ish topshiriqlari

- 1. Terror va unga olib boradigan yo'llar.**
- 2. Din niqobida faoliyat yuritadigan ekstremistik guruhlar.**

3. Diniy ekstremizm va terrorizmga qarshi kurashning ma'naviy-ma'rifiy asoslari haqida so'zlab bering.

“Fishbone” usulidan foydalaning, diniy ekstremizm va terrorizmning asosiy sabablarini, uning asosiy yo'nalishini ko'rsating

Mavzu bo'yicha test topshiriqlari

1. Qaysi davrga kelib islom jamoasi ichida fitnalar paydo bo'ldi?

- a) Umaviylar davrida
- b) Xalifa Usmon ibn Affon (r.a.)
- c) Ali ibn Abu Tolib (r.a.)
- d) Abbosiylar sulolasi davrida

2. Islomda dastlab paydo bo'lgan firqaning nomi?

- a) “Sunniylar”
- b) “Azraqiylar”
- c) “Xorijiyalar”
- d) “Hashshoshiylar”

3. Qachon Toshkent shahrida terroristlar tomonidan uyushtirilgan portlashlardan keyin terrorizm muammosi O'zbekistondagi ijtimoiy-siyosiy hayotga tahdid soluvchi asosiy xavf-xatarlardan biriga aylandi?

- a) 1999 yil 16 fevral
- b) 2001 yil 11 sentabr
- c) 2004 yil 29 mart
- d) 2005 yil 15 may

4. O'zbekiston Respublikasining "Terrorizmga qarshi kurash to'g'risida"gi qonuni qachon qabul qilindi?

- a) 1991 yil 14 iyun
- b) 1998 yil 1 may
- c) 2000 yil 15 dekabr
- d) 1992 yil 8 dekabr

5. O'zbekiston Respublikasining "Jinoiy faoliyatdan olingan daromadlarni legallashtirishga va terrorizمنى moliyalashtirishga qarshi kurash to'g'risida"gi Qonuni qachon qabul qilingan?

- a) 1998 yil 1 may
- b) 2000 yil 15 dekabr
- c) 1991 yil 14 iyun
- d) 2004 yil 26 avgust

6. Bugunga qadar qaysi tashkilot tomonidan terrorizmga qarshi 12 ta rezolyutsiya, 16 konvensiya, 2 protokol qabul qilingan?

- a) BMT
- b) NATO
- c) Shanhay Hamkorlik Tashkiloti
- d) Yevropa havfsizlik hamkorlik tashkiloti

7. Diniy-ekstremistik oqimlarning bajaradigan funksiyalariga ko'ra qanday guruhlarga bo'lish mumkin?

- a) Tashkilotlarning asosiy "vazifa"si bu odamlarni go'ëki "islomlashtirish", "taqvoga chaqirish" dan iborat
- b) Tashkilotlar "islomiy lashtirilgan" aholiga endi mutaassiblik g'oyalarini singdirish bilan shug'ullanadi
- c) Siyosiy maqsadlarini amalga oshirish, ya'ni yagona xalifalikni qaror toptirish, konstitutsion tartiblarni o'zgartirish
- d) Barcha javoblar to'g'ri

8. "Hizb at-tahrir al-islomiy" ekstremistik tashkilotiga qachon va kim tomonidan asos solingan?

- a) 1988 yilda Usama bin Loden
- b) 1953 yilda Taqiyiddin Nabahoniy
- c) 2006 yilda Abu Bakr Bag'dodiy
- d) 1928 yilda Hasan Abdurahmon al-Banno

9. Terrorchi tashkilotlar a'zolarining mutlaq ko'pchiligini asosan qaysi ijtimoiy qatlamlarga mansub kishilartashkil qiladi?

- a) Harbiylar
- b) O'smirlar va yoshlar
- c) Ishsizlar
- d) Erkaklar

10. Qurol kuchi bilan Markaziy Osiyo, Kavkaz va Rossiya Federatsiyasining Volga bo'yi respublikalarini birlashtiruvchi — "Buyuk Islom amirligi"ni tiklash g'oyasi bilan yuzaga kelgan ekstremistik tashkilotning nomi...?

- a) "O'zbekiston islom harakati"
- b) ISHID

c) “Akromiylik”

d) “Tolibon”

Adabiyotlar:

1. Diniy mutaassiblik: mohiyat, maqsadlar va oldini olish yo‘llari / A.Hasanov, O.Yusupov, K.Shermuhamedov, U.G‘afurov, J.Karimov. – Toshkent: Movarounnahr, 2013. – 160 b.
2. Tulepov A. Islom va aqidaparast oqimlar. To‘ldirilgan nashr. Mas’ul muharrir Shayx Abdulaziz Mansur. – Toshkent: Sharq, 2014. – 536 b.
3. Ilmdan boshqa najot yo‘q / A.Abdullayev, N.Hakimova, Sh.Jo‘rayev, J.Karimov. – Toshkent: “Toshkent islom universiteti” nashriyot-matbaa birlashmasi, 2015. – 156 b.
4. Shermuhammedov K., Karimov J., Najmiddinov J. Diniy ekstremizm va terrorizmga qarshi kurashning ma’naviy-ma’rifiy asoslari. – Toshkent: “Movarounnahr” nashriyoti, 2016. – 224 b.

8-mavzu. Yangi diniy harakatlar va sektalar

Reja:

1. Dunyoning konfessional manzarasi.
2. Soxta xristianlik harakatlari.
3. Islom dini doirasida yuzadagi diniy harakat va oqimlar.
4. Xalqaro Krishnani anglash jamiyati.
5. O‘zbekistonda faoliyati aniqlangan norasmiy diniy jamoa va sektalar.

Tayanch tushunchalar: *Din, konfessiya, sekta, diniy tashkilot, missionerlik, xarizmatika, xristianlik, islom, buddaviylik, hinduiylik, Xitoy dinlari, O‘zbekistondagi diniy konfessiyalar, mormonlar, Krishnani anglash jamiyati, Yahve shohidlari, Bahoiylik, Bobiylik, noan’anaviy diniy oqimlar, Ahmadiylik.*

Mavzu o'quv maqsadi: Konfessiya, sekta tushunchalarining mazmun-mohiyati, bugungi kunda dunyoning konfessional xaritasida bo'layotgan o'zgarishlar, dinlarning geografiyasidagi yangi tendensiyalar va ularni keltirib chiqarayotgan omillar haqida talabalarda keng tasavvur hosil qilish.

XIX-XX asrlarda yirik dinlar doirasida yuzaga kelgan diniy tashkilotlar, ularning e'tiqodi va faoliyati, jamiyatga ta'siri haqida talabalarda keng tasavvur hosil qilish.

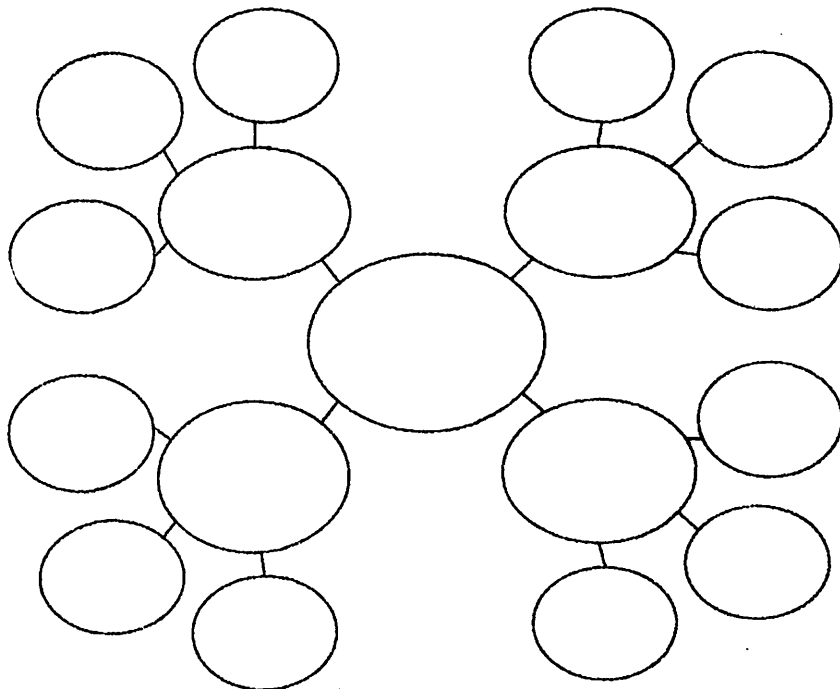
Nazorat savollari:

1. "Konfessiya" atamasining mohiyati nimada?
2. "Konfessiya" va "Din" o'rtasidagi farqni ochib bering
3. "Sekta" so'zining mohiyati nimada?
4. Noan'anaviy diniy tashkilotlarning qanday xususiyatlari mavjud?
5. Yangi diniy harakatlarning yuzaga kelishiga qanday omillar ta'sir ko'rsatadi?
6. "Iyegov shohidlari" qanday tashkilot?
7. "Mormonlar"ning boshqa xristian yo'nalishlaridan asosiy farqi nimada?
8. Bahoiylarning qiblisi qaysi shahar hisoblanadi?
9. "Krishnani anglash jamiyati"ga qachon va kim tomondan asos solingan?

Mustaqil ish topshiriqlari

1. G'arbda yangi sektalarning paydo bo'lishi sabablarini tahlil qiling
2. Dinlarning geografik tarqalishi haqida xaritalarni toping.
3. YADHning o'sib borishi tendensiyalari tahlili haqida ko'rgazmali slayd tayyorlang (MS Power Point).
4. Noan'anaviy dinlar yuzaga kelgan tarixiy va ijtimoiy-siyosiy omillarni atroflicha o'rganing va gapirib bering.
5. Islom dini doirasida yuzaga kelgan oqimlarga an'anaviy ulamolarning fikri haqida ijodiy ish tayyorlang.

**laster usulidan foydalanib yangi diniy harakatlar va sektalar ko'rsatib
bering**

Mavzu bo'yicha test topshiriqlari

. "Konfessiya" so'zining ma'nosi?

1) E'tiqod

- b) tashkilot
- c) ta'limot
- d) oqim

2. Hozirgi kunda dunyoda taxminan nechtadan ortiq diniy konfessiyalar mavjud?

- a) 5000 dan
- b) 100 dan
- c) 1000 dan
- d) 50000 dan

3. "Diniy sekta" deganda qanday guruhlar tushuniladi?

- a) qat'iy ta'limotga ega bo'lgan
- b) insonlarni to'g'ri yo'lga boshlaydigan
- c) ma'lum bir dindagi rasmiy aqidalarga zid ravishda ajralib chiqqan yoki mavjud dinlar va konfessiyalarga umuman aloqasi bo'lmagan holda din bayrog'i ostida faoliyat ko'rsatadigan
- d) an'anaviy diniy qadriyatlarini targ'ib etadigan

4. Diniy ta'limotlarni buzib talqin qiluvchi harakatlarga qaysilar kiradi?

- a) "Yahve shohidlari"
- b) "Oxirgi kun avliyolari Iso Masih cherkov"
- c) "Oq birodarlar"
- d) barcha javoblar to'g'ri

5. O'ta xavfli bo'lgan Rossiya 100 ming, Yer yuzida 5 milliondan ortiq tarafdorlari bor bo'lgan sektaning nomi...?

- a) "Oq birodarlar"
- b) "Satanizm"
- c) "Yahve shohidlari"
- d) "Serkov' ob'edineniya"

6. "Aum sinrikyo" sektasiga yaponiyalik Syoko Asaxara nechanchi yilda asos solgan?

- a) 1957 yilda

b) 1967 yilda

c) 1987 yilda

d) 1997 yilda

7. “Aum sinrikyo” sektasi nechanchi yildan boshlab “Alef” nomi bilan faoliyat yuritmoqda?

a) 1990 yildan

b) 1997 yildan

c) 2000 yildan

d) 1989 yildan

8. Oliy tabaqadagi universitetning talabalarini o‘ziga jalb qilib, ikkinchi nom – “elita vakillari dini”ga ega bo‘lgan sektaning nomi...?

a) “Aum sinrikyo”

b) “Oq birodarlar”

c) “Yahve shohidlari”

d) “Serkov’ ob’edineniya”

9. Eng janjalkash sektalardan birining nomi...?

a) “Xalqaro Krishnani anglash jamiyati”

b) “Oq birodarlik tashkiloti”

c) “Mormonlar”

d) “Qora musulmonlar”

10. Yahve shohidlari (yoki Iyegov shohidlari) yo‘nalishiga nechanchi yilda Charl’z Teyz Rassel tomonidan asos solingan?

a) 1897 yilda

b) 1873 yilda

c) 1973 yilda

d) 2000 yilda

Adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi. – T.: “O‘zbekiston”, 2019.

2. "Vijdon erkinligi va diniy tashkilotlar to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasining qonuni (yangi tahriri) // O'zbekistonning yangi qonunlari – T., 2021.
3. Diniy ekstremizm va terrorizmga qarshi kurashning ma'naviy-ma'rifiy asoslari. – T.: "Toshkent islom universiteti" nashriyot-matbaa birlashmasi, 2008.
4. Najmiddinov J. Missionerlik: kecha va bugun. - Toshkent: "Toshkent islom universiteti" nashriyot-matbaa birlashmasi, 2008.
5. Ochildiyev A., Najmiddinov J. Missionerlik: mohiyat, maqsadlar, oqibatlar va oldini olish yo'llari. - Toshkent: "Toshkent islom universiteti" nashriyot-matbaa birlashmasi, 2009.
6. Hasanboyev O'. O'zbekistonda davlat va din munosabatlari: diniy tashkilotlar, oqimlar, mafkuraviy kurashning dolzarb yo'nalishlari. – T.: TIU, 2014. – 552 b.
7. Tulepov A. Islom va aqidaparast oqimlar. O'quv qo'llanma. –Toshkent: Movarounnahr, 2014. – 480 b.
8. To'ychiboyev A. Islomga yot jamoa. – T.: "Toshkent islom universiteti" nashriyot-matbaa birlashmasi, 2010. – 31 b.
9. Bag'rikenglik - barqarorlik va taraqqiyot omili / Mas'ul muharrir - A.Achildiyev. - T., 2007.
10. Yovqochev Sh. Islom va siyosat. - T., 2011.

9-mavzu. Kibermakonda din omili

Reja:

- 1. Kibermakon tushunchasi va uning mazmun-mohiyati.**
- 2. Axborot urushi va uning mazmuni**
- 3. Din niqobidagi mafkuraviy tahdidlarning namoyon bo'lish shakllari.**
- 4. Yoshlarni internet va ijtimoiy tarmoqlardagi axborot xurujlaridan asrashning dolzarb masalalari.**

Tayanch tushunchalar: kibermakon, kibermakon va din, ijtimoiy tarmoqlar tahdidlari, axborot asri tahlikalari, internet tarmog'idagi axborot urushi, global

tarmoqdagi g'oyaviy xurujlar oldini olish, barkamol avlodni mafkuraviy xurujlardan himoya qilish.

Mavzu o'quv maqsadi: Talabalarda ma'naviy tahdid shakllari va ularning timoiy barqarorlikka ta'siri, kibermakon tushunchasi, axborot xurujlari, din niqobidagi mafkuraviy tahdidlarning namoyon bo'lish shakllari, yoshlarni turli xildagi axborot xurujlaridan asrashning ustuvor vazifalari haqida bilimlarini shirish.

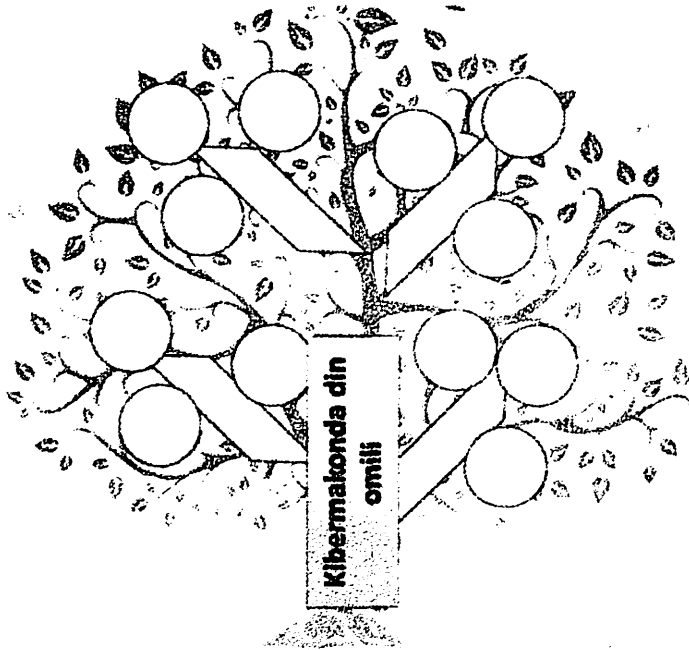
Mavzu bo'yicha savollar

1. Kibermakon tushunchasining mazmun-mohiyati haqida ma'lumot bering.
2. Din niqobi ostidagi mafkuraviy tahdidlar qanday shakllarda namoyon bo'lmoqda?
3. Nima uchun internet olamidagi buzg'unchilar asosan yoshlarni o'z to'rlariga ilintirmoqda?
4. Diniy ekstremizm va terrorizmga qarshi kurashda yoshlarda mafkuraviy immunitetni shakllantirishda qaysi jihatlarga alohida e'tibor qaratish kerak?

Mustaqil ish topshirislari

1. Din niqobidagi mafkuraviy tahdidlarning namoyon bo'lish shakllari mavzusida referat tayyorlang.
2. Yoshlarni internet va ijtimoiy tarmoqlardagi axborot xurujlaridan asrashning dolzarb muammolari mavzusida esse yozing.

“Bilim daraxti” usuli yordamida “Kibermakonda din omili” sxemani to'ldiring

Mavzu bo'yicha test topshiriqlari

1. Respublikamiz Konstitutsiyasining nechanchi moddasida vijdon erkinligi to'g'risida ma'lumot berilgan?

- a) 30 modda
- b) 31 modda
- c) 32 modda
- d) 36 modda

2. "Vijdon erkinligi va diniy tashkilotlar to'g'risida"gi Qonunning yangi tahriri qochon qabul qilindi" ?

- a) 1997 yil avgust
- b) 1993 yil aprel

c) 1998 yil may

d) 2021 yil iyul

3. O'zbekistondagi ibodatxonalar, masjid va madrasalar faoliyatini kim boshqaradi?

a) Imom-xatiblar

b) Davlat idoralari

c) Dinning o'zi

d) O'zbekiston diniy boshqarmasi

4. O'zbekiston Respublikasida dindorlar qaysi qonunga amal qilishlari kerak?

a) Faqat O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasiga

b) O'z nizomi va davlat qarorlariga

c) O'zbekiston Respublikasi fuqarolik kodeksiga

d) Jahon musulmonlari uyushmasining buyruqlariga

5. Diniy tashkilotlar va birlashmalarning davlatdan ajratilganligi hamda ularning qonun oldida tengligi qayerda belgilab qo'yilgan?

a) O'zbekiston jinoyat kodeksida

b) O'zbekiston jinoyat protsessual kodeksida

c) O'zbekiston respublikasi Konstitutsiyasi, 61-moddasida

d) O'zbekiston fuqarolik kodeksida

6. O'zbekiston Respublikasining "Vijdon erkinligi va diniy tashkilotlar to'g'risida" gi qonunning 5 moddasiga binoan:

a) O'zbekiston Respublikasida din va davlat o'rtasidagi munosabatlar belgilab berilgan

b) O'zbekiston Respublikasida din va diniy tashkilotlar davlatdan ajratilganligi ko'rsatilgan

c) O'zbekistonda fuqarolarning dinga munosabatlaridan qat'iy nazar, teng huquqligi ko'rsatilgan

d) O'zbekistonda diniy tashkilotlarni tuzish tartibi belgilab qo'yilgan .

7. O'zbekiston Respublikasining "Vijdon erkinligi va diniy tashkilotlar to'g'risida"gi qonunning qaysi moddasida diniy tashkilotning faoliyatini tugatish to'g'risida ta'kidlab o'tilgan?

a) 7 moddasida

b) 10 moddasida

c) 13 moddasida

d) 17 moddasida

8. O'zbekiston Respublikasining "Vijdon erkinligi va diniy tashkilotlar to'g'risida"gi qonunning nechanchi moddasida "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuniga mavofiq diniy o'quv yurtlarida ta'lim olish mumkinligi ko'rsatilgan?

a) 7 moddasida

b) 19 moddasida

c) 3 moddasida

d) 9 moddasida

9. O'zbekiston Respublikasining "Vijdon erkinligi va diniy tashkilotlar to'g'risida"gi qonunning nechanchi moddasida diniy adabiyot va diniy maqsadlarga mo'ljallangan buyumlarni O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlarida belgilangan tartibda ishlab chiqarishga, eksport va import qilishga hamda tarqatishga haqlidir deyilgan?

a) 4 moddasida

12 moddasida

17 moddasida

6 moddasida

10. Axborot iste'moli madaniyati — ...?

) Missionerlikni taatrg'ib qiluvchi madaniyat

) inson ma'naviyatini izdan chiqarishga qaratilgan axborotlarga qarshi ma'naviy-ruhiy kuchdir

c) Ommaviy madaniyat

d) Siyosiy madaniyat

Adabiyotlar:

- . Diniy mutaassiblik: mohiyat, maqsadlar va oldini olish yo'llari / A.Hasanov, O.Yusupov, K.Shermuhamedov, U.G'afurov, J.Karimov. – Toshkent: Movarounnahr, 2013. – 160 b.
2. Qo'shayev U. Axborot iste'moli madaniyati. – Toshkent: «Extremum-Press» nashriyoti, 2013. – 44 b.
3. Tulepov A. Internetdagi tahdidlardan himoya. Mas'ul muharrir A.Hasanov. – Toshkent: Movarounnahr, 2016. – 672 b.
4. Shermuhamedov K., Karimov J., Najmiddinov J. Diniy ekstremizm va terrorizmga qarshi kurashning ma'naviy-ma'rifiy asoslari. – Toshkent: "Movarounnahr" nashriyoti, 2016. – 224 b.

10. Mustaqil ishini tashkil qilish bo'yicha tavsiyalar

Mustaqil ishlarni bajarish uchun vaqtni semestr davomida kunlar bo'yicha taqsimlash, uni ratsional tashkil qilishning muhim printsiplari, qoidasi hisoblanadi. Goh umuman dars tayyorlamay, goh haddan tashqari shoshib, shiddat bilan, ayniqsa semestr yakuniga, oraliq nazorat uakuniga yaqin qoldirgan, bajarmagan ishlarni tezda bajarishga harakat qilish ijobiy natija berishi qiyin. Bu talabanning mehnati samaradorligini, qilgan ishidan qoniqish hissini pasaytiradi. Odatda talabanning kun tartibini dars jadvali belgilaydi. Lekin ko'p narsa talabanning o'ziga ham bog'liq. Masalan doklad, referat, nazorat ishi, seminar darsiga tayyorlanishga har haftada ma'lum vaqt ajratilib, muntazam ravishda olib borilmasa, kutilgan natija bermaydi.

Referat yoki doklad yozish kerak bo'lsa, uni orqaga surmay tezda kirishish kerak. Bunda o'qituvchi talabaga, ayniqsa, birinchi kurs talabalariga referat nima, doklad nima, uni qanday yozish, qanday tarzda adabiyot tanlash kerakligini tushuntirishi zarur.

Mustaqil ishlash quyidagi guruhlariga bo'linadi:

1. Dars o'tilgandan so'ng bajariladigan ishlar, uy vazifalarini bajarishda darslik, o'quv qo'llanmalari bilan ishlash, konspekt tayyorlash.
2. Tipik topshiriqlarni yechish. Bunda talaba avvalgi bilimlarini xotirasida qayta tiklaydi va qisman qayta o'zgartirib, aniq topshiriqlarda qo'llaydi.
3. Ijodiy faoliyatga asos yaratish. Bunda talaba o'rganilayotgan mavzuning mohiyatiga tushunadi, uning yangi munosabat, bog'lanishlarini aniqlaydi, g'oyalar va tushunchalarni yangi sharoitga bog'laydi.

Mustaqil ishlarning ajralmas qismi bu mustaqil tahsildir. Talabalarning mustaqil tahsili ularni o'z bilimlarini kengaytirish, chuqurlashtirish, mavjud malaka va ko'nikmalarni takomillashtirish hamda ularning yangilarini o'zlashtirishga bo'lgan intilishidir.

Talabalar mustaqil ishini tashkil etishda muayyan fan (kurs)ning hususiatlarini, shuningdek, har bir talabaning akademik o'zlashtirish darajasi va qobiliyatini hisobga olgan holda tashkil qilinadi va baholanadi.

Talabalar mustaqil ishini tashkil etish, nazorat qilish, "Talaba mustaqil ishini tashkil etish, nazorat qilish va baholash tartibi to'g'risidagi Nizom" asosida olib boriladi. Mazkur Nizom O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2001 yil 16 avgustdagi Oliy va o'rta ta'lim vazirligining 2005 yil 21 – fevraldagi 34-sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan "Talaba mustaqil ishini tashkil etish, nazorat qilish va baholash tartibi to'g'risidagi" Nizomga asosan ishlab chiqilgan hamda kadrlar tayyorlash sifatini nazorat qilishda talabalarning mustaqil ishlarini tashkil etish, nazorat qilish va baholash tartibini belgilaydi.

Talabaning mustaqil ishi o'quv rejasida muayyan fanni o'zlashtirish uchun belgilangan o'quv ishlarining tarkibiy qismi bo'lib, u uslubiy va axborot resurslari jihatidan ta'minlanadi hamda bajarilishi rasmlashtiriladi.

11. Talabalarga Esse (insho) yozish bo'yicha tavsiyalar

1. Berilgan matnni diqqat bilan o'qing.
2. Esseni yozish jarayonida tuzilishiga /strukturaga rioya qiling:
 - I Kirish (mavzu aniqlash va asosiy muammoni shakllantirish)
 - II Asosiy qism.
 1. Muallif nuqtai nazaridan berilgan dalil va izohlar
 2. Tezis – asosiy g'oya (shaxsiy munosabat, muallif fikriga qo'shilish yoki aksincha qo'shilmaslik)
 3. Birinchi argument (o'zbek va chet el badiiy adabiyotlariga tayanish)
 4. Ikkinchi argument (hayotiy tajribalarga tayanish)
 - III Xulosa (yakunlash)

Nutqiy iboralar va esse yozish uchun materiallar

Muhimi o'qilgan matn bilan bog'liq bo'lgan ayrim savollar ustida fikr yuritishdir. Matn kimga qaratilgan? Dolzarbligi qay darajada? Muallif bu muammoning yechimiga qanday yondashmoqda? Bu muammo qaysi kategoriyaga tegishli: axloqiy, etnik, ijtimoiy, ekologik, ijtimoiy-siyosiy, falsafiy, psixologikmi? Adabiyotda bu muammo qay darajada yoritilgan? Mualliflardan kim qo'l urgan bunga? Muallif o'z vazifasiga qay darajada yondashgan? Muallif ushbu holat haqida qanday so'zlamogda, diqqatini nimaga qaratyapti?

Shu o'rinda e'tiborni ifodalilik vositalariga qaratish mumkin, agar ular muallif nuqtai nazarini aniqlashga yordam bersa. Balkim muallif so'zlovchining ko'z qarashi orqali ko'rsatayotgandir, qahramonlar tilidan so'zlamogdami? Muallif qanday kayfiyatda yozyapti? Nimani ta'kidlayapti? Bundan nima kelib chiqdi? Bizni qanday xulosalarga olib kelyapti?

Eslatma: Essening hajmi 150 dan kam bo'lmasligi va 300 so'zdan oshmasligi kerak.

12. ADABIYOTLAR RO'YHATI:

Asosiy adabiyotlar

- Dinshunoslik asoslari. O'quv qo'llanma / Ochildiev A. va boshqalar. –Toshkent: “Toshkent islom universiteti” nashriyot-matbaa birlashmasi, 2013. – 320 b.
- Dunyo dinlari tarixi / tuzuvchilar: S.Agzamxodjaev, D.Rahimjonov, N.Muhamedov va b. – Toshkent: ToshDSH, 2011. – 262 b.
- Len Woods. Handbook of World Religions. Barbour Publishing, Ohio. 2008. – 266 p.
- “Dinshunoslik” fanidan uslubiy qo'llanma //Sh.Alimova. – T.2018. -140 b.
- “Dinshunoslik” fanidan uslubiy qo'llanma (Muhammad al-Xorazmiy nomidagi TATU kredit tizimi talabalari uchun) I qism./ Sh.Alimova, G.Karimova – T.2020. -112 b.
- “Dinshunoslik” fanidan uslubiy qo'llanma (Muhammad al-Xorazmiy nomidagi TATU kredit tizimi talabalari uchun) II qism./ Sh.Alimova, V.Zayniddinova, G.Karimova – T.2021. -107 b.
- “Dinshunoslik” fanidan uslubiy qo'llanma (Muhammad al-Xorazmiy nomidagi TATU kredit tizimi talabalari uchun) II qism./ V.Zayniddinova– T.2022. - 107 b.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi. –Toshkent: O'zbekiston, 2019. – 76 b.
2. Mirziyoev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollariga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. // Xalq so'zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar, №11.
- 2017 – 2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha harakatlar strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi

Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947-sonli Farmoniga 1-ilova // <http://www.lex.uz>

4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni "Diniy-ma'rifiy soha faoliyatini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" (16.04.2018-yil PF-5416).<http://www.lex.uz/>
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Imom Buxoriy xalqaro markazini tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi (23.05.2008-yil. PQ-875-son).<http://www.lex.uz/>
6. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzurida "Imom Buxoriy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazini tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida" 2017 yil 27 martdagi PQ-2855-sonli qarori. <http://www.lex.uz/>
7. Mirziyoev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz.1-jild, - Toshkent: O'zbekiston, 2017.
8. Mirziyoev Sh.M. Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir. 2-jild,- Toshkent: O'zbekiston, 2018.
9. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi //Xalq so'zi, 2018 yil 29 dekabr. №261 (7219).
10. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi //Xalq so'zi, 2021 yil 29 dekabr.
11. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoevning BMT Inson huquqlari bo'yicha kengashining 46-sessiyasidagi nutqi.//2021yil 22 fevral.
12. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi //Xalq so'zi, 2022 yil 20 dekabr.
13. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008. – 176 b.
14. Qur'oni Karim ma'nolari tarjimai. Tarjima va izohlar muallifi Mansurov A. – Toshkent: Sharq, 2016.
15. Rahimjonov D., Muratov D., Obidov R., M.Alimova. Hadisshunoslik (o'quv qo'llanma). – Toshkent: Toshkent islom universiteti nashriyot-matbaa birlashmasi, 2013. – 268 b.

16. Shermuhamedov K., Karimov J., Najmiddinov J. Diniy ekstremizm va terrorizmga qarshi kurashning ma'naviy-ma'rifiy asoslari. –Toshkent: “Movarounnahr”, 2016. – 224 b.
17. Ochildiev A., Najmiddinov J. Missionerlik: mohiyat, maqsadlar, oqibatlar va oldini olish yo'llari (yuz savolga – yuz javob). –Toshkent: “Toshkent islom universiteti” nashriyot-matbaa birlashmasi, 2017. – 200 b.
18. Hillary Rodrigues, John S. Harding. Introduction to the study of Religion. Routledge, USA, 2009. – 177 p.
19. Nizomiddinov N. Sharqiy Osiyo diniy-falsafiy ta'limotlari va Islom / Nizomiddinov N.G., Hasanov A. – Toshkent: O'zR FA davlat Adabiyot muzeyi, 2006. – 152 b.
20. Tulepov A. Islom va aqidaparast oqimlar. – Toshkent: Sharq, 2014.–536 b.
21. Tulepov A. Internetdagi tahdidlardan himoya: Yordamchi o'quv qo'llanma. Mas'ul muharrir A.Hasanov. –Toshkent: “Movarounnahr”, 2016. – 672 b.
22. Hasanboev O'. O'zbekistonda davlat va din munosabatlari: diniy tashkilotlar, oqimlar, mafkuraviy kurashning dolzarb yo'nalishlari. – Toshkent: TIU nashriyot-matbaa birlashmasi, 2014. – 552 b.

Internet saytlari

1. <http://www.tiu.uz>
2. <http://www.religions.uz>
3. <http://www.muslim.uz>
4. <http://www.islamcenter.uz>
5. <http://www.ziyo.uz>
6. <http://www.hidoyat.uz>

MUNDARIJA:

Kirish	3
1-mavzu. Dinshunoslik faniga kirish	5
2-mavzu. O'zbekistonda davlatning din va diniy tashkilotlar bilan munosabati	9
3-mavzu. Markaziy Osiyo dinlari	14
4-mavzu. Islom ta'limoti asoslari	20
5-mavzu. Islomdagi mazhablar va yo'nalishlar	24
6-mavzu. Missionerlik va prozelitizm: tarix va bugun, targ'ibot usullari	28
7-mavzu. Diniy ekstremizm va terrorizm: mafkura va amaliyot, qarshi kurash strategiyasi	33
8-mavzu. Yangi diniy harakatlar va sektalar	37
9-mavzu. Kibermakonda din omili	42
Mustaqil ishni tashkil qilish bo'yicha tavsiyalar	48
Talabalarga esse yozish bo'yicha tavsiyalar	49
Adabiyotlar ro'yhati	51

“Dinshunoslik” fanidan seminar mashg’otlari uchun uslubiy ko’rsatma
(Muhammad al-Xorazmiy nomidagi TATU kredit tizimi talabalari uchun)

Tuzuvchi: katta o’qituvchi – V.B. Zayniddinova

Mas’ul muxarrir: f.f.d., PhD X.B. Babadjanov

Taqrizchilar: t.f.n., dotsent F.S. Ziyaev
f.f.d (PhD), dotsent v.b. A.N. Sanaqulov

“Gumanitar fanlar” kafedrasida
2023 yil “22” fevralda muhokama etilib,
№ 26 - son bayonnomasi bilan tasdiqlanib,
“AKTsKT” fakulteti o’quv-uslubiy
Kengashiga tavsiya etildi.

Uslubiy qo’llanma “AKTsKT” fakulteti
o’quv-uslubiy Kengashi 2023 yil “10” mart
№26 (7) - son bayonnomasi bilan tasdiqlanib,
Muhammad al-Xorazmiy nomidagi TATU
o’quv-uslubiy Kengashiga tavsiya etildi.

Muhammad al-Xorazmiy nomidagi TATU
o’quv-uslubiy Kengashida ko’rib chiqildi va
chop etishga tavsiya etildi.
2023 yil “29” mart 7 (164)-son bayonnomasi

Bichimi 60x84 1/16. Bosma tabog’i 3,5.

Adadi 15. Buyurtma № 114

Al Xorazmiy nomidagi

Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

«Taxririyl nashriyot» bo’limida chop etildi.

Toshkent sh. Amir Temur ko’chasi 108-uy.